

**РЕПУБЛИКА СРПСКА
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЈЕТЕ И КУЛТУРЕ**

**ЕТИЧКИ КОДЕКС
ЗА РАДНИКЕ И УЧЕНИКЕ ОСНОВНЕ ШКОЛЕ**

На основу члана 105. став 3. Закона о основном васпитању и образовању („Службени гласник Републике Српске“, бр. 44/17 и 31/18) и члана 76. став 2. Закона о републичкој управи („Службени гласник Републике Српске“, број 115/18), министар просвјете и културе, на приједлог Републичког педагошког завода, 19. фебруара 2019. године, доноси

ЕТИЧКИ КОДЕКС ЗА РАДНИКЕ И УЧЕНИКЕ ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

1. Овим етичким кодексом (у даљем тексту: Кодекс) утврђују се морална начела и начела професионалне етике наставника, стручних сарадника и осталих радника основне школе (у даљем тексту: радници школе) и ученика у васпитно-образовном процесу с циљем заштите достојанства, професије и личности, унапређења моралних вриједности и подизања свијести и одговорности радника школе и ученика у основној школи (у даљем тексту: школа).
2. Циљ Кодекса је поштовање, разумијевање и прихватање основних начела и морално оправданог понашања у школи.
3. Професионални етички принципи указују на циљеве које сваки професионалац у обављању свог посла треба да остварује и дијели са својим колегама.
4. У школи се његују односи међусобног разумијевања и уважавања личности ученика, радника школе и родитеља ученика.
5. Школа обезбјеђује неопходне услове да би се сви радници школе и ученици упознали са Кодексом.
6. Кодекс се примјењује у професионалном и јавном дјеловању радника школе и ученика школе.
7. Кодекс се састоји од стандарда понашања прилагођених потребама школе, радницима школе и ученицима, узимајући у обзир начела чувања достојанства и угледа школе, радника школе и ученика.
8. Поштовањем и примјеном Кодекса обезбјеђују се несметан рад, очување школске имовине, општа и радна дисциплина и углед школе.
9. Радници школе воде рачуна о интересима школе, чувају интегритет школе и савјесно, одговорно и посвећено извршавају задужења у складу са својим компетенцијама.
10. Школа промовише највише етичке и професионалне вриједности у спровођењу својих основних задатака васпитања и образовања.
11. У складу са етичким и професионалним вриједностима, од свих радника школе очекује се поштовање, праведност, вјеродостојност, одговорност и међусобно уважавање.
12. Кодекс промовише атмосферу у којој сви радници школе у васпитно-образовној установи чувају углед и достојанство своје професије, одговорно и етички се односе према својим колегама, ученицима, родитељима и осталим грађанима са којима долазе у контакт у школи.
13. Радници школе и ученици треба да се понашају у складу са принципом једнакости и праведности, на начин који искључује сваку дискриминацију, злостављање, узнемиравање или искоришћавање.
14. Неприхватљив је сваки вид узнемиравања радника школе и ученика.

15. Узнемиравањем се сматра свако непримјерено понашање према другом лицу с циљем повреде личног достојанства и ометања у обављању радних задатака.

16. Узнемиравањем се нарочито сматра сваки чин, учињен први пут или поновљен, вербални, невербални или физички, који ствара или доприноси стварању непријатног радног окружења и амбијента у којем радник или ученик борави и ради.

17. Радници школе и ученици треба да са пажњом доброг домаћина користе, чувају и штите имовину и основна средства који су им повјерени у раду и настави.

18. Ученици школе треба да поштују сљедећа правила понашања и облачења:

1) одјећа и обућа треба да буду чисти, уредни, без обиљежја као што су натписи, слике или ознаке који vriјеђају осјећања других народа или који подстичу вјерску, полну или другу нетрпељивост,

2) нокти и коса треба да буду уредни,

3) пристојно понашање и изражавање и у вербалној и у невербалној комуникацији, без коришћења вулгарности,

4) уздржавање од употребе недозвољених средстава и радњи приликом писмених или усмених провјера знања,

5) за вријеме малог одмора ученици се припремају за сљедећи час,

6) излазак из учионица за вријеме малог одмора дозвољен је само у случају потребе за мијењањем радног простора или физиолошких и других потреба,

7) велики одмор ученици проводе у школском дворишту или холу школе, уз примјерно понашање, тако да не угрожавају своју, а ни туђу безбједност.

19. За вријеме боравка у школи на наставним часовима и осталим облицима васпитно-образовног рада ученицима није дозвољено:

1) ношење пирсинга:

- наушница у носу,
- наушница у обрвама,
- наушница у уснама;

2) упадљива шминка на лицу и ноктима;

3) ношење уске, кратке и изазовне одјеће:

- обнажене груди,
- обнажен стомак,
- обнажена бедра;

4) ношење обуће са високом потпетицом;

5) употреба мобилних телефона супротно Закону о основном васпитању и образовању (у даљем тексту: Закон);

6) доношење скупоцјених предмета у школу;

7) уношење у школу опасних предмета и материја:

- оружја,
- ножева,
- петарди,
- дроге,
- алкохолног пића и слично;

8) свако ометање рада наставника и других ученика током часа.

20. Радници школе са ученицима, родитељима, другим лицима и међусобно треба да успоставе односе засноване на уважавању, разумијевању, поштовању, толеранцији и избјегавању сукоба.

21. Радници школе треба да:

- 1) спроводе мјере безбједности ученика и осталих запослених,
- 2) стручним знањем и радом осигурају постизање прописаних исхода учења, уважавајући предзнања и индивидуалне способности ученика,
- 3) долазе у школу најкасније 15 минута прије почетка наставе и других облика рада,
- 4) у прописано вријеме одлазе на часове,
- 5) обавијесте на вријеме директора или помоћника директора о изостајању са посла, ради благовременог организовања замјене,
- 6) користе инвентар и опрему школе искључиво за потребе васпитно-образовног процеса,
- 7) његују односе толеранције, уважавања и поштивања различитости,
- 8) не угрожавају и не повређују физички или психички интегритет ученика и запослених радника школе.

22. Радници школе треба да долазе у школу прикладно одјевени.

23. Под неприкладном одјећом и накитом подразумијевају се:

- 1) кратке панталоне и кожне панталоне;
- 2) кошуље, блузе или мајице без рукава и одјећа са дубоким деколтеом;
- 3) претијесна и прекратка одјећа;
- 4) ношење одјеће са натписима, сликама или ознакама које вријеђају осјећања других народа или која подстичу вјерску, полну или другу нетрпељивост;
- 5) обнаживање груди, стомака и бедара;
- 6) ношење папуча, јапанки и патица;
- 7) неуредна фризура, упадљива шминка и нокти;
- 8) пирсинг:
 - наушница у носу,
 - наушница у обрвама,
 - наушница у уснама.

24. Запослени радници дужни су да утичу на сузбијање сваког облика корупције и незаконитих радњи у школи те да пријаве такав случај, у складу са законом.

25. Недопустив је сваки облик непотизма.

26. Радници школе не смију тражити или примати поклоне или услуге за себе ако постоји оправдана претпоставка да ће тиме бити извршен директан или индиректан утицај на њихову објективност и испуњење професионалних обавеза.

27. Радници школе који у оквиру свог посла располажу повјерљивим подацима треба да штите тајност таквих података.

28. Радницима школе, у складу са Законом, није дозвољено:

- 1) да долазе на посао у алкохолисаном стању или под утицајем опојних средстава те да користе алкохолна пића или опојна средства током радног времена,
- 2) пушење у просторијама школе, осим у оним које су за то одређене,
- 3) доношење оружја и предмета којима се могу нанијети озледе, угрозити живот ученика и радника школе, односно начинити штета школској и личној имовини,
- 4) рјешавање међусобних сукоба физичком силом,
- 5) неовлашћено мијењање података у евиденцији, односно јавној исправи брисањем, додавањем или прецртавањем података,
- 6) држање и наплаћивање приватних часова и инструкција ученицима школе у којој је наставник у радном односу,

- 7) незаконит рад или пропуштање радњи, чиме се спречава или онемогућава остваривање права дјетета, ученика или запослених,
- 8) неизвршавање или несавјесно, неблаговремено и немарно извршавање послова по налогу директора,
- 9) незаконито располагање средствима, школским простором, опремом и имовином школе,
- 10) изношење школске документације из школе.

29. Дежурство у школи обављају наставници према распореду дежурства.

30. Дежурни наставник треба да:

- 1) дође на посао најмање 30 минута прије почетка наставе,
- 2) брине се о одржавању реда и безбједности у школској згради и школском дворишту,
- 3) предузима потребне мјере у случају нарушавања реда или угрожавања безбједности,
- 4) ажурира евиденцију дежурног наставника,
- 5) координира дежурством ученика,
- 6) затечено стање и значајна дешавања у школи биљежи у књигу дежурстава.

31. Свим радницима школе треба обезбиједити једнаку могућност притужбе и равноправан положај у поступку испитивања повреда одредаба Кодекса.

32. Кршење Кодекса које врши радник или ученик представља повреду радне обавезе и дужности у складу са Законом.

33. Овај кодекс ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Српске“.

Број: 07.032/020-3157/17
19. фебруара 2019. године
Бањалука

Министар,
Мр Наталија Тривић, с.р.